

Spis treści

Wprowadzenie	11
Okres przedwojenny, wybuch wojny i administracja okupacyjna	25
Niemiecka polityka germanizacyjna i okres dwudziestolecia międzywojennego na Pomorzu Gdańskim	25
Starogard w przededniu wybuchu wojny	33
Wybuch wojny i objęcie powiatu zarządem wojskowym	36
Powiat starogardzki i jego mieszkańcy	39
Niemiecki aparat administracyjny	47
Okręg Rzeszy Gdańsk-Prusy Zachodnie i formowanie się administracji cywilnej	47
Komisaryczne starostwo powiatowe	51
Komisaryczne władze miejskie	59
Niemiecka administracja terenowa	63
Inne urzędy w powiecie starogardzkim	69
Struktury policyjne i okupacyjny wymiar sprawiedliwości	78
Ogólna charakterystyka struktur policyjnych	78
Struktury Policji Bezpieczeństwa (Sicherheitspolizei – Sipo)	81
Struktury Policji Porządkowej (Ordnungspolizei – Orpo)	86
Policja Ochronna (Schutzpolizei – Schupo)	86
Struktura terenowa Żandarmerii (Gendarmerie)	91
Instytucje okupacyjnego wymiaru sprawiedliwości i notariatu	98
Zbrodnie popełnione w powiecie starogardzkim	101
Planowanie i przygotowanie zbrodni	101
Listy proskrypcyjne	103
Akcja „unieruchomienia” volksdeutschów	105
Zbrodnicze formacje	108
Selbstschutz Westpreussen	111
Miejsca odosobnienia	121
Akcja „Tannenberg”	125
Akcja „T4”	131
Zbrodnie popełnione podczas okupacji	146
Zacieranie śladów zbrodni – „Sonderaktion 1005”	156

Niemiecka lista narodowościowa	159
Początki DVL na Pomorzu	159
Akcja przymusowego zapisu	163
Niemiecka lista narodowościowa w powiecie starogardzkim	166
Wysiedlenia, przesiedlenia i akcja komasowania gruntów	172
Założenia teoretyczne akcji przesiedleńczej	172
Urzędy i infrastruktura wykorzystane do wysiedleń	176
Wysiedlenia w powiecie starogardzkim	181
Nowi obywatele w powiecie starogardzkim	190
Akcja komasowania gruntów w powiecie starogardzkim	199
Nazistowski „porządek społeczny” w powiecie	207
Narodowosocjalistyczna Niemiecka Partia Robotników	207
Nazistowskie organizacje w powiecie	215
Oddziały Ochronne NSDAP – SS	215
Oddziały Szturmowe NSDAP – SA	221
Pozostałe organizacje nazistowskie	225
Przemysł, handel i usługi	237
Ogólne warunki funkcjonowania gospodarki	237
Przemysł, rzemiosło i usługi	247
Przemysł, rzemiosło i usługi w Starogardzie	247
Przemysł, rzemiosło i usługi w Skórczu	262
Przemysł i usługi w mniejszych miejscowościach	265
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	270
Struktura gospodarki rolnej	270
Gospodarka leśna	294
Rybactwo	301
Praca przymusowa i wykorzystanie jeńców wojennych	304
System robót przymusowych	304
System robót przymusowych w powiecie starogardzkim	310
Wykorzystanie jeńców wojennych	314
Depolonizacja sfer publicznej i prywatnej oraz warunki życia codziennego	319
Polityka wobec kościołów i związków wyznaniowych	319
Kościół katolicki	319
Kościoły ewangelickie	330
Gmina wyznaniowa żydowska i inne grupy religijne	332
Szkolnictwo w okresie okupacji	333
Ogólne warunki funkcjonowania szkolnictwa	333
Szkolnictwo w powiecie	339
Szpitalnictwo i dostęp do służby zdrowia	343

Zniemczanie nazw miejscowych	348
Życie codzienne	351
Ograniczenia swobód społecznych	351
Transport i inwestycje mieszkaniowe	353
Aprovizacja	355
Życie kulturalne	361
Działalność Polski Podziemnej i zakończenie wojny	366
Działalność partyzantów w powiecie starogardzkim	366
Działalność Jagdkommandos	377
Ewakuacja władz i ludności w latach 1944–1945	385
Podsumowanie	393
Aneksy	397
Aneks 1. Liczebność niemieckiej żandarmerii w powiecie starogardzkim w latach 1939–1941	399
Aneks 2. Struktura niemieckiej żandarmerii w powiecie starogardzkim (stan na koniec 1939 r.)	400
Aneks 3. Struktura urzędu niemieckiego komisarycznego starosty powiatu starogardzkiego wraz z podległymi wydziałami (stan na 1939 r.)	401
Aneks 4. Struktura urzędu niemieckiego komisarycznego burmistrza Starogardu wraz z podległymi wydziałami (stan na 1939 r.)	402
Aneks 5. Schemat organizacyjny Volksdeutscher Selbstschutz w powiecie starogardzkim (stan na listopad 1939 r.)	403
Aneks 6. Duże gospodarstwa znajdujące się w gestii Ostlandu, a następnie Reichslandu, przekazane Treuhänderom w latach 1939–1942	404
Aneks 7. Przedsiębiorstwa i punkty usługowe oraz dostępność placówek pocztowych w powiecie starogardzkim (stan na 1941 r.) ...	405
Aneks 8. Zmiana nazw geograficznych w powiecie starogardzkim z 28 marca 1944 r.	419
Summary	422
Zusammenfassung	426
Wykaz skrótów	431
Bibliografia	436
Indeks osób	474
Indeks nazw miejscowych	505